

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 20.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franc

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA,
Strada Zrinyi N-rul 11a.

INSERTIUNILE
se primesc la admi-
nistrație.

Mulțumite publice și Lec
deschis costă șirul 20 fl.
Manuscrisele nu se in-
napoiesc.

Si vis pacem...

Viena, 12 Martie.

Las cel din urmă jurnal din mână. Jumătate de ceas, un ceas aproape cât mi-am oprit privirea și judecata asupra foilor, nu mi-a fost de ajuns ca să-mi pot conchide un punct de vedere unitar și sigur. Ziarele germane d. ex. speră într'o aplanare imediată și liniștită a situației. Interesele comune, prietenia veche a dinastiilor, găsirea fericită a unei formule împăciuitoare, toate aceste vor opri posibilitatea ori căror complicații. Se așteaptă din zi în zi ca rezervele trimise dealungul graniței galițiene să fie rechemate; imperiul rusesc va imita acelaș gest. Dl Iovanovici, ambasadorul Serbiei la Viena aflat acum în Belgrad lucrează și el zice-se pentru o înțelegere cu privire la desconcentrarea trupelor din sudul imperiului austriac. Semne bune deci, semne de pace.

Iată însă că problema orașului Scutari se complică din ce în ce. Ajutorul pe care Sârbii îl dau Muntenegrenilor prin trimiterea celor 30.000 de soldați, e menit să tulbure buna dispoziție a Austriei. Sârbii cred să poată pune mâna pe Ipek în caz când armatele muntenegrene ajutate, vor cuprinde Scutari.

„Die Zeit” socoate că supunerea Scutarilor de către armatele aliate ar însemna o jignire periculoasă a intereselor austriace. Austria vrea rămânerea Scutarilor în mâinile albaneze. Politica austriacă, creatoare acestui stat, nu poate admite o ingenuunchiere a Scutarilor. Punctul acesta de vedere pare a fi atât de tenace încât, șoptesc unele cercuri,

din moment ce Scutari va capitula în mâinile Muntenegrenilor, pacea ar fi compromisă.

Ianina nu se știe încă de va rămânea în mâinile Grecilor. Reuniunea ambasadorilor din Londra va fi singurul judecător și împărțitor. În Salonic ciocnirile dintre Greci și Bulgari au devenit atât de acute încât au ajuns aproape să compromită prietenia aliaților. Ministrul președinte Pasici e vorba să demisioneze din cauza tratatului prea oneros încheiat cu Bulgarii. Valona, în sfârșit, e inferbântată de mișcarea Albanezilor.

Cu toate acestea ziarurile anunță aproape zilnic apropierea păcii! Autografele, declarațiile și misiunile pacifiste călătoresc în acelaș tren în care se transportă arme și provizii de război.

„Le Temps” și „Le Figaro” în articolele de fond discută problema armamentului, expun situația inferioară a Franței și îndeamnă guvernul să grăbească cât mai degrabă cu înarmările, cu introducerea termenului de 3 ani. (Un articol special am publicat zilele trecute. Red.) Deputații socialiști dușmani înarmărilor militare, sunt fluerați și huiduiți de mulțime. Un fior general stăpânește Europa întreagă. Grijă unei catastrofe generale trezește spiritele tuturor, și o nemaipomenită pregătire ostășească se observă pretutindeni. Si vis pacem para bellum! Excedentele bugetare sunt mai toate cheltuite pentru cumpărare de munițiuni, arme și provizii. Casele mari de bancă sunt mereu asaltate de oferte. Banul cel din urmă e strâns cu grijă și întrebuințat cu folos.

După părerile generale, diferendul româno-bulgar și afacerea cetății Silistra a intrat în faza ultimă de înțelegere pacinică. Ale-

gerea Petersburgului ca loc de mediațiune se consideră ca un pas abil, ca o înlăturare a unor neașteptate surprize. Purtătorii politicii din capitala Rusiei, vor fi în stare să judece mai corect argumentele cari militează cătră o înțelegere echitabilă și folositoare.

Faptul că marile puteri au admis punctul de vedere român, adică că „mediațiunea” nu va avea putere arbitrară, se poate considera ca un prim succes îmbucurător. Cu toate acestea nici Bulgarilor nu le displace Petersburgul ca loc ales pentru mediațiune. Anumite motive, multe și nemărturisite motive îi fac să privească cu încredere cătră „țara cea mare”!

Un lucru e totuși sigur. Atât de sigur că cea mai mare voință și putere nu l'ar putea ignora. Anume că: România nu poate renunța la Silistra. Ori cum s'ar așeza argumentările, Silistra pentru România e cel din urmă cuvânt rostit în acest diferend. A trece peste el înseamnă a renunța la totul.

În cazul acesta problema cetății Silistra devine și dânsa dificilă. Tocmai pentru că e atât de simplă! Diplomația nu e prea deprinsă să tranșeze litigiile prin soluții radical categorice: da, sau nu. Formula tangențială, legendara formulă tangențială li e singura compatibilă...

Atunci? Ce să zicem? — Ce? Să recomandăm tuturor cu căldură principiul salutar al păcii, neuitând însă un moment că pentru impunerea lui, fieștecine e dator să vorbească cu arma lângă sold!... Si vis pacem para bellum.

Sârbaria arborilor și a paserilor.*)

De Victor Stanciu.

(Urmare și fine).

Unele dintre insecte trăesc în pământ nimicind rădăcinile plantelor, altele în trunchiul lor și lară altele nimicesc organele nutritive și respirației: frunzele. Cât de mari sunt pagubele ce ni le produc insectele prin nimicirea vegetației, vedem îndeajuns în anii când sunt mulți gândaci de Maiu sau omide de frunze. După potopul lor, ramurile rămân desfrunzite fără fructe; însuș arborul dacă nu se nimicește rămâne în creștere înapoi cu un an. Legea are diferite dispoziții prin cari încearcă să previe acest rău ordonând nimicirea cuiburilor de omide învălitate în frunzele ce rămân atârinate de ramurile arborilor, nimicirea larvelor prin adunare și ardere etc. Însă toate dispozițiile legii rămân fără rezultat dacă nu vom ști aprecia folosul ce-l avem prin împlinirea ordinațiilor.

Dar mai ușor le poate stârpi ajutorii noștri naturali, paserile, cari se pot sui în pomi mai ușor decât noi fără scară și fără pericol că vor cădea. — Umblând din ramură în ramură nimicesc insectele ca ouă și ca larve. Dinaintea lor nu pot scăpa găzele nici cu aeroplanele, căci

și paserile au aripi mai iuți și mai sigure decât ele și prinzându-le din urmă le stârpesc fără milă. Mii și mii de insecte își găsesc sfârșitul în gura nesățioșilor pui din cuib. Cine ar crede că o rîndunică duce puilor în o zi peste 900 de insecte. Când ne gândim că în fiecare zi prinde câte 900 găze stricăcioase începând de primăvara și până toamna, și când știm câte ouă are o singură găză, ne putem face socoata de ce pericol ne apără o singură rîndunică. Prin nimicirea insectelor nu apără numai pădurile, arborii și pomii noștri, ci și vitele și pe noi chiar de muștele supărăcioase. Nu ne putem plînge că ne-ar face un singur rău. Bine ne fac destul și în schimb nu ne cer decât să le lăsăm în pace. Rîndunelele au și fost cruțate de poporul nostru și e privită de o pasere sfântă, poate tocmai fiind că a văzut folosul cel mare ce-l avem pe urma ei. Dar celelalte paseri, cari nu sunt întru nimic mai puțin folositoare de ce nu ar avea parte de acelaș scut.

Cloarele și civicele ce rău ne fac ele? Pe urma plugului vin să culeagă larvele, cari aroadă rădăcinile plantelor noastre economice. Când prindem una vedem cum pielea de lângă cioc e golașă de pene. Penele au fost îndepărtate de pământ în care sapă cu ciocul după larve. Cu toate acestea de câteori nu vedem pe cei cari nu înțeleg folosul ce-l avem pe urma lor cum plesnește cu biciul pe acele, cari cu bunăcredință se apropie prea mult de omul nepricipător. O singură lovitură de biciu e de ajuns ca să o culce la pământ.

Larvele din pământ le mai nimicesc și sobolii, dar de câte ori nu o pătește rău și ficiorul popii pentru munca lui folositoare. Sobolii pe lângă că nimicesc larvele mai fac și găuri pentru aerizarea pământului cu alte cuvinte mai și sapă pământul. Hrana lui e exclusiv animalică: insecte și larvele lor, pe care le câștigă cu munca grea de a scurma pământul. În grădina în care nu sunt sobolii ar trebui aduși. Dar de câteori se întâmplă chiar contrarul: pentru mușuroaiele, cari se pot risipi cu puțină muncă, sunt nimiciți și izgoniți din grădina. Mulți cred că el ar mișca rădăcinile pomilor, cari din acest motiv se usucă. El nu mănâncă rădăcinile ci numai larvele, cari nimicesc rădăcinile. Dacă un pom se usucă dela rădăcină, se usucă pentru larve, iar sobolii se duc acolo să-l mântuiască. Dar poate așa e soarta binefăcătorilor să nu fie înțeleși de oameni.

Vrabia despre care știu mai toți că mănâncă grâul o săptămână două până se coace nu e întrebată ce face ea alte 50 săptămâni. Cine poate număra insectele câte nimicește ea în un an?

Stiglețul cu halna lui vioaie își hrănește puil numai cu insecte. Ciocârlia, graurul, prepelița și potârnichea, mierla, priveghetoarea, pițigoiul, cîntera, cucu, ciocănițoarea, gaița, ne mântuiesc de dușmanii noștri și ai plantelor.

Nici chiar răbitoarele nu sunt toate stricăcioase. Buha nimicește mulți șoareci. Dacă nu ar fi uliul și șoarecii de pe câmp ar nimici sămănăturile.

*) Întrebați din mai multe părți, cum s'ar putea scrie o zi pentru arbori și paseri, tipărim acest studiu, scriis apune pentru șiarul nostru. Redacția.

Rectificarea listelor de alegători pe 1914. La ordinul special al ministrului internelor s'au început în toate municipiile lucrările de rectificare a listelor de alegători valabile în a. 1914. Faptul, că această rectificare se face în baza legii actualmente în vigoare dovedește că însuși ministrul internelor, care a prezentat în cameră proiectul de reformă electorală, are convingerea că în anul viitor va fi în vigoare încă tot legea actuală.

În toate comitatele din țară au fost exmise mai multe comisii de conscriere, cari și-au început deja activitatea.

Atragem luarea aminte a tuturor fruntașilor noștri asupra lucrărilor acestor comisii, fiind acest stadiu al lucrărilor de rectificare, cel mai potrivit pentru asigurarea dreptului de alegător, pentru că aceste comisii sunt obligate a cerceta din oficiu titlul de drept invocat de cetățean. La toate forurile următoare (comitet central și Curte de casație) nu se mai caută din oficiu dovezile, ci reclamantul trebuie să le prezenteze, ceea ce îngreuiază mult procedura. Acum e deci momentul cel mai potrivit. Cetățenii n'au decât să se prezinte la locul și timpul care se va publica în fiecare comună cu 8 zile mai înainte, în fața comisiei, arătând pe ce bază cer a fi introduși în liste. Iar comisia este obligată a lua în procesul verbal cererea și a căuta titlul de drept.

Invităm deci pe toți fruntașii noștri dela sate să atragă luarea aminte a aderenților partidului național asupra lucrărilor acestor comisii, mai ales, că dacă întârzie reforma electorală pusă acum la ordinea zilei a camerei, toți alegătorii introduși acum în liste vor rămânea, câtă vreme le sustă actualul titlu de drept, și pe viitor alegători, fără privire de vor întruni condițiile pe baza cărora se va reforma sistemul electoral.

Nici unul deci să nu întârzie a-și asigura acum dreptul de alegător!

Din gosnodăria guvernului coaliționist. În sedința de ieri a camerei, deputatul Alexandru Nagy a prezentat raportul comisiei pentru socotile finale pe anii 1907 și 1908, care aruncă o

lumină asupra isprăvirilor guvernului coaliționist. Comisia aceasta a constatat că coaliția luând în mână frânele guvernării a înființat o mulțime de posturi provizorii, așa zicând inutile, de sigur pentru ca să-și poată căpăta pe toți cei ce le-au făcut serviciu în lupta dusă pentru răsturnarea cabinetului lui Fejérváry. Posturile aceste au adus numai noi poveri de mai multe milioane erariului. Dar guvernul coaliționist a mai păgubit țara denunțând fără nici un motiv contractele încheiate cu arendașii minelor de cărbuni ale statului încheind altele tot cu aceiași arendași. Prin procedura aceasta guvernul coaliționist a păgubit țara — după cum a constatat comisia — în 1907 cu 7.350.000 cor., iar în 1908 cu 9.067.512 coroane, adică în timp de doi ani de zile cu 16 milioane și jumătate. Cam analog a mai fost păgubit erariul și la încheierea contractelor despre arendarea băilor erariale, încheiate de guvernul coaliționist.

Comisia a propus ca pentru cele 9.067.512 cor. din a. 1908, membrii guvernului coaliționist trebuie pus pe o altă bază mai sănătoasă.

Raportul acesta ne prezintă numai o nouă dovadă de corupția sistemului de guvernare dominant în Ungaria și că acest sistem, dacă nu se voiește ca țara să fie dusă la ruina totală, trebuie pus pe o altă bază mai sănătoasă.

Alte 600 milioane pentru armată. După cum ni se anunță din Viena, comandamentul militar a terminat compunerea bugetului ministerului de război. Surplusul de cheltuieli e de 15.5 milioane, iar 19 milioane va cere ministerul de război pentru cheltuieli speciale, adică total 34.5 milioane, din cari, conform cvotei Austria va plăti 21.94 milioane, iar Ungaria 12.06 milioane. Întreg bugetul ministerului de război, fără bugetul marinei, se urcă la 420 milioane coroane. La suma aceasta sunt a se adăuga cheltuielile ordinare ale marinei în sumă de 76 milioane coroane, în care sumă însă nu sunt cuprinse și cele 68 milioane, rata pe 1914 din suma totală de 312.4 milioane, votată de către delegațiuni pentru sporirea flotei. Tot în bugetul anului 1914 e luată și rata primă din suma de 9 milioane votate pentru clădirea unui doc plutitor. Astfel bugetul total al marinei pentru anul 1914 se va urca la 150—170 milioane, iar întreg bugetul ministerului de război la 570—600 milioane.

Organul ministerului de externe despre situație. „Fremdenblatt”, organul ministerului de externe austro-ungar, se exprimă într'un mod atât de neobișnuit până acum, despre situația parlamentară din Budapesta: „Partidul muncii și guvernul au hotărât să continue lupta cu toa-

tă energia, însă numai cu aceleași mijloace ca și până acum. În partidul național al muncii trezește ironie faptul, că opoziția, consolidată, în chestiunea reformei electorale pentru care a dus lupte îndârjite ani de-a rândul s'a mulțumit cu un gest nobil, iar acum când e vorba de revizuirea regulamentului intern tine de cuviință și de potrivit ca să mobilizeze toate mijloacele de teroare. Tisza a declarat că el înțelege prea bine mișcarea opoziției. Un regulament intern modificat ar avea urmări grele chiar pentru mulți membri din opoziție. Se va vedea că foarte mulți membrii din opoziție, a căror activitate s'a limitat la meschinării de obstrucție, dată fiind meticolozitatea și obiectivitatea cu care se desleagă orice chestiune, își vor pierde orice rol parlamentar....”

Înțelegem noi prea bine astfel de atitudini, atât de hotărâte, ce le iau unele ziare vieneze. Prin „operațiile” ce le-au aplicat țării Tisza și Lukács „isprăvind” atâtea legi la repezeală, se așterne liniște și siguranță politică în monarhie.

Insufletețirea în cercul Sasca.

DI Dr. Aurel Vlad între alegători.

Vânătoarea de suflete.

Brutalitatea jandarmerească.

Numele dlui Dr. Aurel Vlad și l'au scris în suflete alegătorii din cercul Sasca. Conștiința națională s'a trezit, începând cu casele intelectualilor români până și în cele mai oropsite case ale sătenilor. Intelectuali și țărani își văd cu mândrie pe adevăratul reprezentant în d. Dr. Aurel Vlad și cu nerăbdare așteaptă ceasul hotărâtor în care îl vor trimite în cameră, în acel mare sfat unde se fac atâtea legi grele și blăstămate.

Viul interes și mișcările pline de vigoare și entuziasm ce cresc pe zi ce trece în cercul Sascăi a vârit în groază și furie administrația ungurească. Deci se iau întinse măsuri, se aleg mijloacele de teroare prin cari funcționarii administrativi ai cercului vreau să stavilească și înăbușe mișcările Românilor. Acești funcționari năbădăioși sub pretextul că lucrează în numele legilor țării săvârșesc cele mai negândite fapte, cu ajutorul jandarmilor colindă prin sate și vexează pe Ro-

Dar chiar și acelea dintre paserile răpitoare, cari prin nimicirea paserilor folositoare și a animalelor de casă ne produc pagube nu ar trebui să le persecutăm, căci ele țin echilibrul în natură. Nici o specie de animale nu e iertată să se înmulțească în detrimentul celorlalte. Să presupunem că înmulțindu-se paserile cari se hrănesc cu insecte, ar dispărea acestea din urmă. Pe lângă toată paguba lor insectele dacă nu sunt prea multe, unele ne aduc și anumite servicii mistuind și descompunând substanțele legate în organismele moarte. Hránindu-se d. e. cu frunze uscate sau cu humă în cari sunt resturi de frunze, descompune și eliberează substanțele din ele făcându-le accesibile pentru hrănirea altor organisme.

Dacă și paserile cari în viața de toate zilele sunt arătate cu degetul ca stricăcioase, încă ar trebui cruțate, cu cât mai mult drept au la crutarea noastră acelea, cari ne sunt de ajutor?!

Pentru ca să protejăm aceste ajutoare ale noastre în contra dușmanilor noștri facem prea puțin. Multe mor în mâna copiilor, multe cad pușcate de pe ramuri unde ciripeau nebănuitoare; dintre acelea cari nu se refugiază de gerul erinii mor pe aici de foame și de frig; cuiburile sunt spoliata, pușorii cari nu pot încă merge pe aripele lor sunt chinuți și dați pe brânca pisicii. E un mare păcat acesta: să-ți omori tovarășii. Cine ar putea feri pădurile de insecte dacă nu ar fi acești muncitori fără pla-

tă? Ce ar urma dacă s'ar nimici pădurile ne-spune exemplul destul de grăitor al Spaniei.

În unele părți mila oamenilor de inimă îngrijeste de ele în timpul ernei dându-le hrana în un loc anumit al grădinii sau al curții. Învătațe peste iarnă cu hrană nici primăvara în timpul larvelor nu se îndepărtează din grădină și binefacerile omului le plătește înzecit. În un loc anumit, mai bine în dulăpioare anume întocmite punem semințe uleioase, de cânepă de in, floarea soarelui și a. sau seu și untură. Mai bine dacă mărunțim semințele și le amestecăm cu seu și le punem în dulăpioare.

Dulăpioarele acestea sunt din o scândură pe care punem mâncarea și deasupra ea să nu ningă pe ea o coperim cu sticlă ca paserile să poată vedea în toate părțile, dacă se apropie vre-un pericol de ele. Dulăpioarele acestea le punem în pari sau le atârnam de un pom și ne îngrijim să aibă totdeauna hrana mai ales în timpul iernii grele. Odată ce le-am învățat în un loc e și mai rău dacă le-am lăsa fără hrană 2—3 zile, căci iarna grea răpune o biată păsărică nemâncată în timpul gerului. Mai bine, nici să nu le învățăm dacă nu le-am da zilnic regulat. Pe scândura din dulăpioar se poate așeza și resturi de mâncări, dar se grijim să nu fie pâne muțată în apă, lapte sau alt lichid, căci prin aceasta le omorăm.

Putem să le așezăm și cuiburi maestrite făcute din ramuri mai groase și scobite în lăuntru iar în o parte cu o deschizătură prin care

ar putea intra o păsărică. Cuiburile acestea măestrite le atârnam de ramurile pomilor, cu cât e mai bine să avem cuiburi de acestea măestrite în jurul casei decât să ținem colivii cu paseri! Libere și paserile cântă mai frumos și prin cântecul lor răsplătesc îndeajuns puțină muncă a omului.

Ear ca semenii noștri să nu le nimicească stricând cuiburile, pușcându-le pe ele, omorând pui și spărgând ouăle, trebuie să-i învățăm de cu vreme. Să-i învățăm de copii să lu-bească paserile și pomii și să înțeleagă folosul lor pentru oameni. Aici e înțelesul serbării paserilor și a pomilor și e o binefacere că aceasta instituție a protejării animalelor are în vedere educația maselor în școală.

Ca să ai milă și cruțare față de animale e chestie de sentiment, cruțăm și avem milă pentru acei, pe cari îi iubim. Iar ca să iubim tot ce e în jurul nostru, nu e de ajuns să sărbăm o zi într'un an. Dragostea pentru tot ce e vietez trebuie cultivată întotdeauna când numai ni se dă prilejul. Dă-i unui om dragoste pentru tot ce e viu și l'ai înălțat sufletește l'ai făcut superior. Ne putem închipui, că un om care are milă pentru animale să vrea răul semenilor lui?

E de înțeles că aceasta nu e lucru ușor.

Sunt religii cum e și cea bramană în care credința religioasă oprește vătămarea animalelor. Bramanul în tot ce e viu pe lume vede ma-

mâni pașnici, dormici după liniște și după vremuri de dreptate, îi scot din case și-i brutalizează în chip și fel. E atât de veche în țara noastră povestea cu „vizitele” acestor stegari ai guvernului cu cari sunt împănate satele noastre. Trebuie curățite moravurile politice ale unei țări care vrea să fie civilizată. Când o țară ajunge să se sprijinească numai pe sulite însemnează că funcțiile ei de viață sunt intoxicate de microbii ce-i produc stările și așezămintele îmbătrânite în rele. Numai guvernul ungar vrea să suprimă orice manifestări ale națiunilor nemaghiare pentruca să asigure și pe mai departe supremația națiunii ungurești.

Prin acele sate pe unde d. Dr. Aurel Vlad a făcut zilele trecute vizitații — jandarmii au început cercetări intrând prin casele Românilor cari au avut curajul să întâmpine pe d. Dr. Aurel Vlad sau să-l întovărășească în drumul său. Jandarmii caută prin fel și fel de tachinări să descopere planuri ce s'ar fi țesut între alegători și d. Vlad.

Ni se scrie că în comuna Mercina pe unde d. Vlad a trecut Duminecă, jandarmii au deținut pe dirigentul corului Reuniunii vechi de acolo, pe d. Nistor Mioc, pe fruntașul Iosif Lupsasca, pe vrednicul bărbat Pan Bontea. Români aceștia au fost luați din mijlocul drumului la porunca notarului Traian Crenianu, au fost maltratați în casa comunală, au fost numiți criminali pentrucă Luni în zorile zilei au petrecut pe d. Vlad până în comuna vecină.

Din relatarea acestor isprăvuri rezultă că în țara noastră toți acei oameni cari îndrăznesc să lucreze și să cugete într'alt chip decât un funcționar administrativ ori un trunchiu de jandarm, sunt făcuți criminali și hoți de codrii.

O viață cetățenească torturată ca cea din țara noastră însă va trebui să aibă un sfârșit, pentrucă nu are nici o îndreptățire să existe în halul acesta, la discreția spasmurilor administrației.

miferându-se aceiaș putere dumnezeiască. Cu tot ce e viu pe lume simte un fel de legătură organică și nu mai e mirare că poate crede că sufletul lui după moarte poate trece în corpul unui animal sau pântă. Nimeni la ei nu chină și nimeni nu vatămă animalele și cel mai mic % de criminaliști îl găsim la acești păgâni.

În toate orele de istorie naturală vom cere să arătăm legătura strânsă ce există între vegetație și de pe pământ. Vom înlocui descrierile seci prin cari se spune cât de ascuțite sunt ghiarele, urechile, ciocul, și dinții unui animal, prin amintirea notelor, cari pot avea influență educativă. Nu vom aminti numai cum sunt ouăle unei paseri, ci vom spune cu câtă greutate crește o mică păsărică puii cărându-le hrana cu gura, cum trebuie să rabde mititeii dacă pe mama lor o prinde cineva. În școlile de fete, unde e lipsă, se va arăta câtă tiranie înfrumusează cu pene o păsărică, câte sute și mii de paseri cad jertfa modei? În curtea sau grădina școlii vom ține cuiburi măestrite și unul sau mai multe dulăpioare pentru hrană ca copiii să cunoască mai deaproape paserile. Infiltrând în cineva iubirea pentru animale, descrierile seci cari se predau ori la istoria naturală de va ști din viață, căci iubind animalele vor cere să le și cunoască.

Sărbătoarea pomilor și a paserilor să fie pentru infiltrarea dragostei de natură ceace e Dumineca și sărbătoarea pentru creștini: Ori destinată cu totul dragostei de natură și indeo-

Apelul Intelectualilor din cerc.

Intelectualii din cercul Sasca au lansat pretutindeni numeroase apeluri către alegători vestindu-le programul turneului domnului candidat Dr. Vlad și însoțitorilor dsale: Dr. Alexandru Vaida, Vasile Goldiș, Dr. Ștefan C. Pop, Dr. Victor Bontescu.

Apelurile sunt subscrise de următorii intelectuali:

Dr. George Dragomir, Dr. Ioan Nedelcu, Dr. Liviu Cigăreanu, Dr. Petru Cornean, Ilie Trăilă, Dr. Mihai Groșian, Dr. Nicolae Hubian, Dr. Petru Stoina, Dr. Alexandru Coca, Dr. Mihail Brădiceanu, Dr. Ilie Groșianu, Dr. Augustin Bărdossy, Dr. Damaschin Iclozan, Dr. Aurel Novac, Ioan M. Roșiu, Dr. Titu Mălaiu, Dr. Octavian Boronca, Dr. Nistor Porumb, Teodor Panciovan, Ioan Măran, Alexandru Atneaga, Nicolae Balmez, Cornel Panciovan, Iosif Caragia, Corneliu Mircea, Emilian Novacovicu, Costa Radici, Simeon Bartolomei, Simeon Luca, Iosif Ania, Pavel Brinzei, Vasile Iorga, Valeriu Nediciu, Ioan Covrig, Nicolae Popovici, N. Ciulei (Ciuchici), Romul Perian (Mircovă), Nicolae Béres (Ciuchici), Ioan Groșian (Cărbunari), Gheorghe Runcan, Const. Balean (Moldova), Dragan (Rusova-nouă), Petru Danescu, Simeon Ciulin, George Lința, Ioan Teicu, Ioan Teicu jun., Cornel Teicu, Ștefan Murgu, Dragu Ania, Ioan Ania.

Turneul dlui Vlad.

Programul definitiv al turneului dlui Dr. Vlad e următorul:

Sâmbătă 15 Martie a. m. ora 11 Răcășdia.
Sâmbătă 15 Martie d. a. ora 3 Vraniuț.
Duminecă 16 Martie a. m. ora 9 Mercina.
Duminecă 16 Martie d. a. ora 2 Vraniuț.
Duminecă 16 Martie d. a. ora 5 Iertof.
Marți 18 Martie a. m. ora 8 jum. Jam.
Marți 18 Martie a. m. ora 12 Ciorda.
Marți 18 Martie d. a. ora 3 Mircovaț.
Miercuri 19 Martie a. m. ora 9 Berliște.
Miercuri 19 Martie a. m. ora 11 Rusova-nouă.

sebi pomilor și paserilor. Ori în care să ia parte câți mai mulți și dintre adulți cărora încă să le câți mai mulți și dintre adulți cărora încă să li se explice tainele și întocmirile lumii acesteia. Acei cari vor vedea greutatea ce se pun tuturor vietăților în cale vor simți mai ușor viața lor. Și pentru adulți ar putea fi aceasta sărbătoare o zi de elevație sufletească.

E o zi de sărbătoare? Va ști fiecare învățator cum va putea să o facă mai solemnă.

Ca să rămână în amintirea elevilor importanța pomilor se va îngriji de cu vreme să aibă destule altoițe sau frăgari, pe cari i-ar planta în un loc unde să-l planteze. Înainte de a pleca spre locul de plantare, care trebuie astfel ales, ca mai târziu să aibă și folos pe urma plantării, se vor face rugăciuni în școală sau în biserică, după împrejurări.

În unele locuri, ca să dea colorit și mai sărbătoresc, pleacă cu steaguri lămpioane și cântece la un loc umbros din apropierea satului. Aici sub ramurile arborilor se ține o prelegere despre paseri dacă nu s'a făcut aceasta mai înainte cu o zi în clasă. Chiar și dacă s'a ținut în școală prelegeri, e bine să se facă aici amintire alegând și o piesă de cetire despre paseri eventual o poezie care să se cetească sau să se declameze. Dacă la sărbătoare asistă și părinții lăsam să declameze câți mai mulți elevi. Programul îl întocmim astfel ca să fie cât mai săr-

Miercuri 19 Martie d. a. ora 3 Nicolinț.
Joi 20 Martie a. m. ora 9 Ciuchici.
Joi 20 Martie d. a. ora 1 Macoviste.
Joi 20 Martie d. a. ora 3 Petrilova.
Vineri 21 Martie a. m. ora 11 Sasca-română.

Vineri 21 Martie d. a. ora 3 Bogodinț.
Sâmbătă 22 Martie a. m. ora 9 Slatina.
Sâmbătă 22 Martie d. a. ora 11 Potoc.
Sâmbătă 22 Martie d. a. ora 2 Socolar.
Duminecă 23 Martie a. m. ora 8 Ildia.
Duminecă 23 Martie a. m. ora 11 Ciclova-română.

Marți 25 Martie a. m. ora 11 Moldova-nouă.

Alegătorilor dela Sasca!

In numele legii voastre românești, plini de cunoștința sângelui vostru, întâmpinați cu dragoste și curaj pe candidatul vostru, Dr. Aurel Vlad, ascultați cu sete cuvântul lui și al tovarășilor de luptă și jurăți-le că le veți urma sfaturile lor și nu vă va putea abate nimic.

Alegerea de deputat al cercului Sasca — după cum ni se comunică din loc competent — e fixată pe 31 Martie. Președinte al alegerii va fi primnotarul comitatens Dr. Talaidy.

Știrea colportată în mod tendențios din partea mai multor ziare ungurești că în politica partidului național român s'ar fi întâmplat o schimbare, este lipsită de orice temei. Conform părerii conducătorilor partidului național român, pe care o împărtășește întreg partidul — în politica românească azi mai solidar ca oricând nu a intervenit nici o împrejurare care ar justifica schimbarea principilor sau a tacticii de luptă a partidului național român. Dimpotrivă, reforma electorală trecută deja prin cameră și revizuirea regulamentului intern al camerei deja provocată și motivează și mai mult ca până acum modul de luptă al partidului național român.

Comunicatul oficios al partidului național român, publicat la timpul său și de ziarul

bătoresc. Vom ruga să asiste și conducătorii satului. La sfârșitul acestui program se face promisiunea solemnă că nici unul dintre cei asistenți nu va vătăma vre-odată paserile sau alte animale că vor păzi cuiburile, puii și ouăle lor. Prin aceasta promisiune sunt declarați membri ai ligii de copii pentru protejarea animalelor și subscriu un protocol sau o listă, care conține textul promisiunii ce au făcut.

După acestea se poate începe plantarea altoițelor aduse în locul destinat de mai înainte. E bine ca în locuri deschise să se planteze frăgari sau răchită, să nu fie stricate mai târziu de vite. Se declamează sau se cetește ceva despre pomi relevându-se importanța lor pentru economia naturii și cu cântări și rugăciune se încheie sărbătura, după care în cântec și jocuri se petrece restul zilei înlocuind în felul acesta vechiurile mai mari în locurile, unde nu s'au mai ținut în timpul din urmă.

Fiecare învățator va ști întocmi mai bine programul ținând cont de referințele locale. De deosebită importanță e ca programul să fie solemn și făcut înainte, educativ adăugându-se mai mult inimii decât rațiunii. Să fie programul unei zile de adevărată sărbătoare.

nostru, a precizat îndeajuns punctul de vedere al comitetului executiv al partidului național român care intru nimic nu s'a schimbat de atunci.

Acest comunicat este provocat de un articol al ziarului „Pesti Hirlap”, în care între alte minciuni sfruntate autorul articolului cu o obraznicie adevărat jidovească afirmă că partidul național român va începe o politică oportunistă.

Din cercul Sasca.

— Impresii înainte de alegere. —

Situat într-o regiune nu se poate mai fericită, pe valea Cărașului și a Nerei, acolo unde coama munților Carpați se curmă, se coboară în dealuri cu „moșii”, ca apoi să se termine în imensul șes roditor al Ungariei, cercul Săschii a scris o frumoasă pagină în istoria luptelor noastre naționale.

Trecutul cu romantismul luptelor lui, a haiducilor, acești răsbunători de odinioară ai poporului, contactul cu șvabii și sârbii, situația economică excelentă și mai ales poziția geografică, natura cu variațiile ei: șes, dealuri, murti: toți acești factori au dat temperamentului Românului de aici un colorit specific bănățenesc...

Aici, în aceste ținuturi, idealul național e viu, trăiește. El nu e o doctrină, ce așteaptă a fi trecută în conștiința țărănimii, aici îi simți așdiera la fiecare pas. Aici țărânul e aprins, vorbește răstit și te injură urât, când îi tragi la îndoială sentimentele lui de bun român, cetește destul, ca să-și poată formula o orientare sigură în rostul luptelor noastre, dar mai ales îi place să discute mult, despre chestii de îndatoriri publice, despre chemarea preoției și conducătorilor lor, cari le mănăcă pita și la alegeri de „ablegat” se dau îndărăt.

Și dacă în tendința lui de propășire, de emancipare trece câte odată în aberațiuni, cari adesea sunt păgubitoare organizației noastre sociale, cum e și cu secta pocăiților, vina o poartă desigur în parte și conducătorii, cari ai îi se numesc „inteligentă”, „inteligenta din sudul Banatului.”

„Inteligenta” aceasta a dat neamului strălucitoarele tipuri de rengați: Șigescu, Ionescu, Burdia și Korkan etc., toți înființatori de curente aparte: burdism... Ea e rezervorul de unde se reîmprospătează cu nouă puteri aceste secte de parveniti, aici între noi se pricopsesc, se lăfăesc, prosperă și într-o bună dimineată, când ocazia li se îmbeie, cu conștiința senină speculează interesele obștești...

Dacă țărânul de aici din contactul cu strălucii câștigat, numai intelectualul a pierdut.

Am atins aceste câteva considerații generale, cari se discută acum de unii pesimiști, cari iarăș toate re/e/e voesc să le atribue numai decăt „inteligentei”. După părerea acestor nobili și loiali pesimiști, candidatul partidului național român nu va triumfa, pentru că advocații din jur nu se interesează de loc de soarta cercului, pentru că intelectualul de aici e foarte prevăzător și sensibil, când e vorba de interesul lui și impasibil, când i se pune problema din punct de vedere național, pentru că ținuta politică a intelectualului e formulată după un calcul bine chibzuit și un bilanț studiat acasă al profitelor și pierderilor, ce le implică o situație sau alta.

Ca să-mi împrăștii nedumerirea, ce mi-o

insuflaseră pesimiștii mei în cadrul unei discuții pripite de „inteligenta Banatului”, mă adresai lui „laca-popa”, al cărui bariton sonor îmi era prea bine cunoscut de pe la „ocazii” de sărbători culturale, unde înainte era strălucitor de vervă, incoruptibil și eclintit „stegar al oastei” și ca să-l ispitesc întrebai, de-i potrivită candidatura lui Vlad.

Îmi cunoșteam prea bine omul și răspunsul lui mi se părea fără îndoială o fulgerare de ochi, ce nu cunoșc alt foc, decăt al entuziasmului nobil, o izbucnire spontană a meștrămutatei admirații față de un adevărat luptător, care din cel mai curat idealism intră în foc, necunoscând nici o piedecă, ca să-i aplice lovitura de moarte slugoiului de Korkán chiar în cuibul lui, unde se credea bine așezat, ș-apoi o protestare — ca de obicei — violentă și pătimasă în contra guvernului infam și miserabil, în contra sistemului corupt...

„Dar, dle. — i-am spus eu — încercarea de a intra în luptă va fi foarte păgubitoare cercului. Vlad se va discursala și e păcat, să-l compromitem, căci vom cădea la sigur. Uite listele! Ilidia, Bârlăște, Iam, Mercina cu 40—60 voturi, pe cari am putea conta sigur... Cum au știut să-și pregătească terenul! Pe când, uite, în comuna/e, pe cari contează, cum au sport-o! Soțol'arul, Potoc cu câte 60—80. Să ai așa puține șanse și să expui totuși cercul e prea mult!”

„Ei, lasă, lasă, am fost și eu tânăr ca dta și atunci și eu credeam că lumea noți s'o schimbi dintr'odată, dar am dat cu dinții de piatră. Că dacă dai cu pumnul în părete, nu păretele se sparce... Sașii, ăia fac politică sănătoasă dar nu noi. Mă! capul plecat sabia nu-l taie. Nu zie, au fost vremuri, când puteam face și noi ceva, pe vremea lui Babes. Acum e altceva, acum au învățat, cum să se folosească de puterea, ce-o au. Acum te închid, te amendează, îți curmă existența, dacă voiesc, îți pun baioneta în piept, îți iau conștința, ș-apoi mai fii naționalist, dacă îți dă mâna!”

Părintele mai conțnuă cu „considerațiile” lui mai înalte, dar nu-l mai ascultam. Simțiam un disgest, o greață de omul acesta, care ori unde, afară de acolo, unde trebuie să se expună, se pretează de „frunțas” și se lasă a fi admirat în gesticurile lui largi, în manierele lui late de apostol. Li vedeam numai ochii suri și scilpiri violente și bănuitoare, ca a omului, ce se teme a fi surprins în forul adevărat al conștiinței lui, un luciu cu înțelesuri atât de semnificative când rostea cuvintele „existență materială” și „congruă”....

Azi, după ce am avut ocazia să surprind în intimitatea gândurilor și sentimentelor pe mulți din alegătorii țărani, azi din complexul impresiilor varii primite în fuga trăsorii prin câteva sate însoțind pe candidatul nostru, se desface clar convingerea, că ideea națională prin Dr. Aurel Vlad va triumfa. În deosebire față de „intelectuali” masa poporului e așa de fanatică, așa de însuflețită pentru Vlad, al cărui nume a ajuns azi o expresie vie a idealului național, în-cât încercările cele mai rafinate ale administrației nu vor ajunge, ca să întimideze alegătorii.

Pesimiștii mei, cu cari prima oară am cumpănit șansele învingerii, au pierdut rămășagul.

Ei au crezut, că fiindcă „inteligenta” se arată așa de șovăelnică, cauza va fi neapărat pierdută... S'au înșelat.

C. T.

Scandal în cameră.

Opoziția insultă pe primul ministru Lukács, pe contele Tisza și pe deputații guvernamentali. — Așurnarea camerei.

Arad, 13 Martie.

Cine s'ar mai îndoi că „națiunea”, ferocita „națiune” ungurească e în plin apogeu? Momentele de slavă se succedeaș atât de des în viața ei ca în viața nici unei alte națiuni. Iată de pildă, azi ea poate înregistra o nouă dată de strălucire, de aceeaș strălucire ca în 23 Mai 1912, ca în 4 Iunie 1912 și ca de atâtea ori în deceniul din urmă. Azi iarăș s'au petrecut fapte eroice în cameră. Contele Tisza a înălțat iarăș opoziția pe scuturile poliției și ale jandarmeriei. Și s'a votat iarăș o reformă „epocală”: noul regulament al camerei celei cu chipul și asemănarea magilor utopiei panmaghiare.

Ansamblul a fost și de data asta demn și înălțător. Opoziția s'a înfățișat în cameră lărmuind și împruscând vorbe de ocară la adresa celor ce au azi fericirea să deprindă a celeași apucături ca binecuvântata coaliție. Palatul parlamentar a fost jur de jur încins cu cordoane de polițiști, honvez și jandarmi, culoarele camerei tot asemenea.

Ședința s'a început la ceasurile 10 și jumătate. Opoziția a apărut în incintă condusă de Justh, Apponyi, Désy și Vázsonyi. Cele dintâi cuvinte ale contelui Tisza au fost înecate într'un șgomot asurzitor:

— Hoților!

— Pungașilor!

— Panamiștilor!

— Canalii mizerabile!

— Ce-ați făcut cu banii furați din tezaurul public? Ce e cu pungășia lui Lukács?

— Nu vă creapă obrazul de rușine, mizerabililor? Mai puteți profana acest loc când mandatele voastre sunt toate cumpărate pe bani furați?!

— Ați corupt pe alegătorii din Arad!

— Le-ați dat sare ca la mioare!

— Piară idoli de sare! Peară bandiții budgetului!

— Cărați-vă mișeilor! Țara nu vă mai poate tolera!

Drăgălășii de felul ăstora, ba și mai zorzonate au căzut grindină asupra guvernului, a contelui Tisza și a partidului guvernamental. Deputatul Lovász y a cetit o litanie întregă de insulte. Contele Tisza, văzând în cele din urmă că nu poate să vorbească a suspendat ședința. Și-a însemnat numele deputaților vociferanți și a dat ordin să între poliția în incintă. Cât ai bate în palme, figurile sinistre ale polițiștilor au împopulat sala și comandantul lor, acelaș Pavlik din Mai și Iunie anul trecut, a făcut cel dintâi semn pentru a îndeplini porunca contelui Tisza. În clipa aceasta întregă opoziția a plecat spre ieșire, după ce d. Iuliu Justh a ținut să mai protesteze în două cuvinte împotriva ilegalităților ce se comit, împotriva proiectului de lege electoral,

Rétay și Benedek

intreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvone, altare și statui, — aurire și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 95. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare amvone presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire-candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, ernei lucrare artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine

pe care opoziția nu-l admite, precum și împotriva revizuirii regulamentului intern cu ajutorul poliției și baionetelor.

Deputații Szász, Lovászy, Fernbach, Csuha și Zlinszky au mai dat o izbitoră în bănci și în curând incinta era iarăși a deputaților guvernamentali, cari au făcut ovații șefilor.

Zece deputați din opoziție au fost excluși prin hotărâre pentru 15 zile dela ședințe.

S'a votat apoi, după o discuție de abia un sfert de oră, reforma regulamentului intern al camerei.

La propunerea contelui Tisza s'a admis ca cea mai apropiată ședință să fie Sâmbătă, în 15 Martie. Atunci se va mai ceti pentru ultima oară noul regulament intern, precum și multe proiecte de lege mărunte votate în ședințele din urmă. Sâmbătă camera va fi probabil ajurnată pentru mai multe luni de zile.

Populația Budapestei a improvizat vii manifestații de simpatie deputaților opoziționiști, pe întreg parcursul până la clubul kosuthist. Opoziția va ține azi o întrunire ca să hotărască programul campaniei ce are de gând să pornească în țara întreagă.

Cronică din Budapesta.

Imprejurări de viață. — Petrecerea aranjată de societatea „Petru Maior” cu concursul drelor Delia Plopu și Georgina Roșu.

Nici o legătură sufletească nu avem cu viața acestui oraș. Nimic, ce să ne ademeniască, să ne pună în uimire. Cu aceeași comoară sufletească te desparți de el, pe care o aveai, când ai intrat. Clădiri mari, strade drepte într-o rețea simetrică, largi, luminoase, pline de sgomot, — au ceva din sufletul pururi treaz, ocupat cu negoțul al evreului. Iar societatea, pătura curat budapestană, e un compromis evreo-maghiar. Exclusivismul evreesc, și cavalerismul anahronist al maghiarului și-au dat mâna și se preamăresc unul pe altul. E o societate, de care nu te poți apropia. Urmărită, ca de o epidemie, de simțul onoarei, se închide cu ziduri chinezești dinaintea oricărei influințe, atingeri cu lumea străină. Același aristocratism și tăntoșie se manifestă în rândurile burgheziei înălțate prin negoț, ca și în ale nobilimii de baștină. Un popor refractar față de revărsările puternice ale adevăratei culturi, popor, care duce și pe teren politic o viață pur internă, fără puterea de pătrundere serioasă a mișcării armonioase cu politica externă; pe care oarba împrejurare a legăturii politice cu Austria îl răsfată, îi dă pînă, să se avânte furios spre culmile tragicomicului. Dar nu numai societatea nu-ți poate oferi o cultură. Nici muzee de artă nu află, cari să-ți absoarbă sufletul, să te preocupe.

Intre astfel de împrejurări e evident, ca sufletul nostru, al străinilor, neaflând nimic distractiv, ce i-ar putea oferi material de cugetat, să se închidă în sine, să desvoalte o activitate proprie mai săracă în bogăția ideilor, dar mai intensivă în proporțiunea lor.

Astfel îmi explic activitatea intensivă dela „Petru Maior”.

Ultima petrecere aranjată de societate în cercul intim al coloniei din Budapesta a fost o învingere și o răsplată a activității sale.

Primul punct al programului — după cum e natural — a fost al orchestrei: Hora Sinaii. Au pășit românește înaintea publicului. Al doilea punct al orchestrei a fost deasemeni o compoziție românească: „Putpuriu românesc III” al dlui Iacob Mureșianu. Zelul, ce l'a depus orchestra înființată abia de 3—4 săptămâni, ca să ne vrăjească atât de mult cu executiva-i precisă, singură, e dovada unei ambiții cu adevărat artistice. Compozițiile românești au luat farmec nou pentru noi, cărora nu ni-i dat, să le auzim în nici o parte răsărită în armonia unei orchestre. Iar publicul prin aplauzele-i repetite ne-a dat să înțelegem, cât de mulțumit se simte de progresele noastre.

D-șoara Delia Plopu ne-a delectat cu 4 arii: a) Pergolese: „Se tu m'ami”; b) Massenet: „Gavotte” din opera „Maccon”; c) T. Brediceanu: „Doine”. Nu numai vocea drăgălașe, limpede, ci și educația artistică și simțul de a-și alege compozițiile potrivite, cărora le dă belșug de viață au stârnit admirația și aplauzele ascultătorilor. Îndeosebi doinelor, pe cari și noi studenții le gustăm mai adânc, le dă un farmec nespun prin vocea dulce, care în deosebi în tonurile mijlocii — cele mai potrivite doinei — se distinge.

Tot o voce a doinei e și a simpatiei noastre cântăreț Olar. Și d-sa ca și d-șoara Delia Plopu a fost rechemat de repețitori prin aplauze. Ne-a cântat „Mugur, mugur, mugurel” de mestru G. Dima cu un talent, ce stă la înălțimea acestei creațiuni. D. Cornel Olar e un admirabil tălmăciu al doinei. Cu toată arta, ce ne-o dovedește cântând câte-o arie străină, totuși d-sa rămâne copilul doinei românești. A mai cântat și „Non l'amo piu” de Tosti. Acompaniamentul la pian l-a susținut cu multă dexteritate d-șoara Georgina Roșu.

Au mai cântat solo în decursul corurilor dd. Gheorghe Comșa și Augustin Filip. dl Filip e de asemeni un tenor liric. O educație artistică aleasă și o voce lină, plăcută sunt caracteristicele d-sale.

Astăseară ni s'a impus pentru prima dată și baritonul G. Comșa. O voce puternică, voluminoasă, potrivită pentru compoziții dramatice, d. Comșa a debutat în „Pribegia Normanilor” a lui Bruch.

Corurile au fost conduse cu același simț de d. N. Pătrașcu. Prestațiunile de astăseară au fost într'adevăr încoronate de cel mai frumos succes. Nizuințele membrilor și ale dirigintei mai ales pentru executarea artistică a „Pribegiei Normanilor”, care a plăcut mai mult dintre toate corurile, sunt de lăudat. A plăcut mult și „Doimitorii români” de A. Popovici pentru partiile de solo mai ales și „Marșul cântăreților” de Porumbescu pentru vioiciunea lui și pentru siguranța, cu care a fost cântat.

Pregătirile întinse, ce s'au făcut pentru această petrecere, după cum au fost anunțate și în „Românul” și-au avut răsplata morală. Colonia română în număr, cât s'a putut de frumos, ne-a răspuns invitațiilor și oboselei noastre.

Dupăce s'a încheiat concertul, s'a pornit un dans vioiu, care a durat până la ziua albă. Toți

și-au răsunat pentru oboseala pregătirilor. Și nu s'au simțit niciodată așa de senin, de voioși tinerii noștri ca în decursul acestui dans simțindu-se fiecare ca în mijlocul românilor. Toată viața plictisitoare a acestui oraș sterp, vitreg pentru noi, o dădură uitării.

Dintre oaspeții, cari au arătat un deosebit interes acestei petreceri țin, să amintesc pe dd. Teodor Mihali și Alexandru Vaida, patroni ai petrecerii.

Martie, 1913.

A. Cr.

Câteva cuvinte la chestiunea păcii din Cluj.

E lucru cunoscut și cu durere constatată de mulțimi și în zările noastre că între intelectuali români din Cluj a existat o neînțelegere și dușmănie regretabilă.

„A existat” numai, pentru că precum s'a comunicat în zilele trecute în presă, Români de aici au făcut în favorul împăcii un pas atât de însemnat, încât spre marea noastră bucurie astăzi avem speranță fermă, că de acel trecut nefericit — cu multe greutăți, dar totuși ne-am putut mântui.

Nu va fi fără folos a ne opri puțin la această chestie de mare însemnătate în viața socială a Românilor din Cluj. Va fi — cred — chiar de interes a face o scurtă reprivire asupra tristului trecut, bucurându-ne de viitorul mai senin și promițător de bine, — pentru ca învățăturile trecutului să le folosim spre binele viitorului.

Pentru a putea înțelege dezastrul mare pricinuit de lupta socială din Cluj, să nu uităm, că Clujul e un însemnat centru cultural și politic nu numai pentru Maghiari, ci și pentru Români.

Avem aici peste 300 de tineri studenți universitari, — vre-o 7—8 mii locuitori Români, sediu propozesc pentru ambele banchi, două bănci înfloritoare, societate de lectură, reuniune de industriasi, masă pentru tinerimea universitară etc.

Considerind toate acestea, oare nu ni se impune dela sine chiar și din punct de vedere al apărării proprii cea mai intensivă activitate în toate direcțiunile?

Ne cuprinde o durere adâncă meditănd asupra urmărilor, ce le-a avut neînțelegerea și vrăjmăsiile dintre frați, cari au slăbit și subminat ambițiunea și voia de muncă a singuraticilor pentru viața socială și instituțiunile românești.

Dar, când stările erau mai anormale și când hărțuiele se țineau lanț, mulțumită înțelepciunii conducătorilor tinerimei universitare, ne-a rezervat un teren neutral neatins de boala zavistiei în societatea de lectură, care la concertele, conferințele și prelegerile aranjate a știut aduna laolaltă aproape întreaga clasă intelectuală românească. Acestei societăți avem în mare parte a-i mulțumii și inițiativa binecuvântată pentru împăcare.

Căci în ce mod și cu a cui conlucrare am ajuns la rezultatul acesta e arătat foarte clar și în mod obiectiv în moțiunea comisiei exmise. Deosebit trebuie să amintesc procedura înțeleaptă a dlui Dr. Dăianu, pentru multa bunăvoință și imparțialitate dovedită sub durata tratativelor.

Suntem datori cu recunoștință și fostului președinte al societății de lectură: dlui Dr. Stetan Morariu, care la timp potrivit a cunoscut, că aceasta societate e terenul cel mai potrivit pentru a încerca pregătirea însemnatului act al împăcării, — având dânsul meritul, că în urma hotărârii comitetului a convocat prima întrunire în această chestiune.

Din comitetul care a desbătut chestia împăcării au făcut parte numai reprezentanții instituțiilor noastre de aici, ceea ce din punctul de vedere a susceptibilităților eventuale, a fost o idee foarte înțeleaptă și norocoasă. Regret foarte mult, că eu

Institut de curățire chimică
și vopsitoare de haie pentru
feme și bărbați. Curățire de
pene de struț și boaur.

Knapp Sándor
Institut de vopsitoare, și curățire chimică și alătorie cu aburi
ARAD. (Ka 429-59)
Institut de primire: colțul str. Weitzer Janos
(Vis-a vis de poșta centală)
Stabiliment: Magyar-utca numărul 26.

Spălătorie și călcare de
lănc și mense. Comandele
din provincie se execută con-
ștințos și prompt.

printr'o colisiune de date n'am putut participa la adunarea, care a ratificat lucrarea comitetului.

Această împrejurare m'a îndemnat să aleg forma aceasta pentru a declara, că întru toate aprob și aderez la hotărârea adusă de către comitetul emis pentru pregătirea împăcării, — ceea ce prin d. Dr. Dăianu am și adus la cunoștința adunării.

Rog pe domnii și frații din Cluj, ca toți să sprijinească niziunța dlui președinte al tratativelor de pace Dr. Dăianu și a oamenilor de bine în așezarea și aplanarea divergențelor, pentru că fie la aparență ori cât de mare învingerea de sine a jertfa totală ce ne-a desbinat în trecut și a lucrului împreună în viitor cu acela, pe care l'am privit ca dușman, — aceasta e jertfa cea mai mică posibilă, — ce națiunea cu drept cuvânt o pretinde tuturor Românilor din Cluj.

Cluj, la 9 Martie 1913.

Dr. Iuliu Pordea,
advocat.

Bulgarii și Macedonia.

Cetim în „Vecerna Pošta Sofijska” Nr. 278, 13—11 1913 următoarele:

Dreptul cuceritorilor, după care mai mult de 5 secole Turcii au stăpânit această țară, n'are acum aceeași putere; acum e sec. XX secolul drepturilor omului, al libertății și liberei conștiinți, iar nu sec. XVI și XV.

După dreptul cuceritorului de ieri a venit dreptul celui ce domnește pe acele ținuturi din secolul și în sec. trecut în virtutea, acestui drept, Serbia din provincie turcească a ajuns regat și protestările Macedoniei împotriva tiraniei turcești au găsit ecou în diplomația europeană.

Pe baza aceleiași idei diplomația Europei a hotărât să gonească din Albania oștirile sârbești, în virtutea aceleiași idei Sârbii și Grecii vor fi izgoniți din Macedonia.

Și războiul acesta s'a început în numele acestei idei pentru libertatea individuală și a conștiinței, iar nu pentru împărțirea locurilor și a turmelor de animale vorbitoare de diferite limbi.

Poporul bulgar s'a războit spre a se răsbuna de măcelurile din Istip și Cocian, pentru satele arse și populația omorâtă din jurul Adrianopolului, Debrei, Resen, Florina, Ohrida, Scopia, Cumanova, etc. unde acum Sârbii înclid școlile diferitelor națiuni băstinașe, gonesc mitropolii bulgari bat preoții străini, scot ochii sfinților bulgari, bat preoții străini, scot ochii sfinților alături de brava armată bulgară din Tracia. Dacă Bulgaria din cauza unor sau altor motive se va vedea în neputință să ducă la bun sfârșit opera liberatoare, dacă ea după sfârșitul războiului nu va putea să cuprindă toate ținuturile limitate de conferința din Paris și din luptele de secole și jertfele date, apoi pe lângă Români macedoneni, Evreii și Musulmanii din susmenționatul memorandum, trebuie să ne așteptăm și la unirea Bulgarilor din Macedonia. Aceștia și chiar noi frații lor de aici, suntem siguri că vom preferi o libertate politică mai mică într'o Macedonia autonomă, decât împărțea și moartea națională. Dar în cazul acesta Sârbii nu vor vedea nici Prizrend și Cosova și alte ținuturi visate de ei, cari se vor împărți între Albania și Macedonia autonomă.

Imbucurător că Bulgarii și-au dat seama de sacrificiile conaționalilor din Macedonia babilonică și de oribila soartă ce li se va crea când o asemenea împărțea ar fi fost îndeplinit. Frumos și ar fi un gest nobil și înălțător, care și va avea ecoul dorit, dacă acest principiu măreț ar fi îmbrățișat de cât mai mulți chemați să apere nevoile și libertatea conștiinței popoarelor asuprite. („Glasul Victimelor”).

Situația internațională. Diferendul româno-bulgar.

Declarațiile dlui Ghica ministrul român la Sofia.

Viena, 13 Martie. — În trecerea sa prin Viena, d. Ghica, ministrul României la Sofia a fost interviuat de un redactor al ziarului „Neue Freie Presse”. Intre altele d. Ghica a declarat următoarele:

— În momentul de față când diferendul româno-bulgar este supus rezolvare mediațiunii puterilor, este natural ca să fim cât se poate de rezervați. Este vorba de o chestie care trebuie considerată drept urmare a congresului din Berlin, și care după 35 de ani a fost adusă în discuție în mod mecanic de actualul război din Balcani. Acuzația adusă contra României că ar voi să exploateze actuala situație critică a Bulgariei, este nefondată. Bulgaria, care iese învingătoare și mărită în urma acestui război, ar fi trebuit să facă dela sine primul pas și să aducă jertfa pentru a regula granița dinspre Dobrogea și să repare o nedreptate neglijată din vremile trecute.

Aceasta nu s'a făcut, și partidele politice din Bulgaria cred mai nimerit ca Bulgaria să scape de greutatea recunoștinței față de România, explicând în așa fel moderația și lealitatea României că aceasta ar fi renunțat definitiv la acest drept al ei, privind chestia rectificării graniței cu cea mai mare indiferență. Dar trebuie să ne aducem aminte că România ar fi putut rezolva această chestie la 1885, când Bulgaria era ocupată cu revoluția din Rumelia și când se afla în război cu Serbia.

Dacă Bulgaria ar fi căutat să rezolveze pe cale pacifică și cât mai repede rectificarea graniței, atunci s'ar fi ajuns la o apropiere între România și Bulgaria, o asemenea apropiere, care ar fi avut un deosebit interes pentru Bulgaria mai ales acum când în urma evenimentelor ne aflăm în ajunul rezolvirii chestiunii Orientului.

Pentru d. Danef.

București, 13 Martie. — Sub titlul „Pentru d. Danef” ziarul „Acțiunea” scrie următoarele:

„D. Danef, sub formă de interviu, întrebuințează un limbaj foarte puțin reverentios la adresa României. De sigur dacă d. Danef n'ar fi o persoană oficială cu care trebuie din întâmplare să stăm de vorbă, poate nu ne-ar surprinde limbajul său. Ca persoană oficială însă, d. Danef ar trebui să nu depășească anumite limite. Astfel președintele camerei bulgare mai are slăbiciunea să facă din când în când destăinuirii asupra tratativelor ce s'au urmat până acum — destăinuirii cari au și marele cusur că sunt uneori exagerate, alte-ori inexacte. Scopurile urmărite de această diplomație prin excelența bulgarească sunt prea evidente ca să nu înțelegem toate finețele interviurilor dlui Danef. Satisfacerea drepturilor României însă nu atâră de bunăvoința dlui Danef. E forta morală a revendicării noastre susținută de forța bravei noastre oștiri care va impune Bulgariei să recunoască ceea ce nu înțelege că trebuie să recunoască de bună voie”.

Presa franceză și cererea Românilor-Macedoneni.

Paris, 13 Martie. — Vorbind de vizita făcută la Paris de delegația Românilor Macedoneni spre a atrage atenția puterilor asupra situației compatrioților lor, ziarul „Les Débats” spune că naționalitatea kuto-vlahă este singură care nu poate trage foloase căci, Kutovlahii, fiind împărțiați, nu formează nicăiri o masă compactă susceptibilă de a deveni sâmburele unui teritoriu autonom. Delegații macedoneni cer crearea unei mici țări autonome cuprinzând o parte a Macedoniei unde ei sunt mai numeroși și având orașul Salonic drept capitală. „Les Débats” zice

că această combinație e artificială, căci ar lăsa în afară de marginile noului stat grupări importante de Români, apoi acel stat ar fi arbitrat căci populațiunile macedonene sunt foarte amestecate. Crearea unui nou stat n'ar crea o nouă naționalitate, ci ar deveni o nouă complicație. Ceea ce este însă legitim este ca Macedo-Românii să obțină garanția individualității lor proprii, aceea a școlilor lor în special în statele de cari vor depinde.

Un congres aromănesc la Roma?

București, 13 Martie. — Noul ziar românesc „Glasul victimelor” ce apare în București scrie: „Aflăm cu bucurie că delegații aromâni la congresul albanez din Trieste au luat fericita inițiativă de a convoca un congres al Aromânilor la Roma și au telegrafiat tuturor instituțiilor aromănești de pretutindeni în senzul acesta.

Nici nu este permis să ne indoim de succesul ce va avea acest congres în capitala surorii noastre Italia”.

Lupte între Sârbi și Albanezi la Prizrend.

Berlin, 13 Martie. — „Vossische Zeitung” află din Usküb că luptele între Albanezi și Sârbi au reînceput între Coceana și Prizrend. Sârbii au distrus câteva sate albaneze, măcelărind pe locuitorii.

Alte localități cucerite de Greci în Epir.

Atena, 13 Martie. — Diadohul telegrafiază din Ianina că un detașament mixt de trupe grecești a ocupat Paramythia. Emoțiunea provocată de această ocupațiune a fost imensă.

Ocuparea localității Margariti este iminentă.

Nou și grave complicațiuni în Balcani.

Viena, 13 Martie. — Ziarul „Die Zeit” publică un articol susținând că în peninsula Balcanică se manifestă simptome din cele mai grave. Este vorba de stăruirile uriașe ale Serbiei și Muntenegrului pentru cucerirea orașului Scutari și aceasta cu toate că tripla alianță a declarat că este term hotărâtă să nu permită ca Scutari să fie smuls Albaniei. Cu deosebire prezintă gravitate faptul că Serbia se instalează definitiv în Durazzo, transportând prin Salonic 5000 de soldați, tunuri de câmp, deci nu pentru Scutari, aeroplane, material de telegrafie, de căi ferate, munițiuni, uniforme, pături, acțiuni, cai, instrumente de inginerie, pontoane, etc.

În același timp Grecia a întins blocada până la Durazzo pentru a acoperi mișcările Serbiei. Din această cauză pare îndreptățită bănuiala că Serbia și Grecia au intenția să creeze un fapt accompli. Ocupând Albania Sârbii și Grecii, vor avea însă de a face nu numai cu tripla alianță ci și cu răscoala albanezilor cari au arme și chiar și tunuri încât primăvara poate aduce mari complicațiuni.

Sporirea flotei italiene.

Milano, 13 Martie. — „Corriere della Sera” află că consiliul de război care s'a ocupat cu sporirea flotei, ar fi hotărât să se construiască mai multe vase de război de 35.000 tone. Până la 1916 trebuie terminate patru asemenea vase și fiecare va costa 100 milioane lire.

Bombardarea porturilor Durazzo și San Giovanni di Medua.

Roma, 13 Martie. — Agenției Stefani i se anunță din Durazzo: Cruciașătorul turcesc „Hamâdie” a apărut ieri la orele 9 și 50 m. în fața portului Durazzo și după ce a anunțat începerea bombardării a îndreptat vre-o 15 gloante de tun asupra unei coline unde se afla lagărul sârbesc. Imediat trupele sârbești s'au retras de cealaltă parte a colinei. 1 soldat sârb a fost rănit. Cruciașătorul a plecat apoi spre San Giovanni di Medua. Bombardarea a pricinuit foarte

PRIMA ȘI CEA MAI VECHIE
CASĂ DE CLAVIRE este a lui
FRANZ ȘI ALBERT KENNER
Timisoara-Josefin str. Hunyadi 12

Mare asortiment de
PIANE, PIANINE ȘI HARMONII.
Calitatea cea mai bună. (Re 128) Prețuri ieftine

Ultima oră Din cameră.

— Prin telefon. —

Budapesta, 13 Martie.

D. Dr. Teodor Mihali, președintele clubului deputaților naționaliști, a făcut în ședința de azi a camerei o declarație foarte importantă în numele partidului național român.

Dsa a arătat punctul de vedere al partidului național român în chestia revizuirii regulamentului intern al camerei, declarând că:

1. Partidul național român a stat totdeauna pe baza principiului de libertate a cuvântului și al libertății deputaților. Este just, deci, ca partidul național român să protesteze în contra tendinței de a limita acest drept.

2. În situația actuală frecările și certurile între partide nu sunt potrivite pentru revizuirea regulamentului intern al camerei.

În toate țările revizuirea acestui regulament se face numai în baza unui compromis al partidelor. Propun deci să se ia dela ordinea zilei și să nu fie dezbătut în parlament. Ci, această revizuire să se dezbătă într'un parlament care va reprezenta voința întregii țări.

În numărul de mâine vom publica în întregime această vorbire importantă a dlui Dr. T. Mihali.

INFORMAȚIUNI

Arad, 13 Martie 1913

D. Dim. A. Sturdza donează Academiei Române 100.000 lei. Din prilejul aniversării a 80-a dela nașterea sa, d. D. Sturdza a donat Academiei Române un fond de 100 mii lei, care va purta numele său, și al cărui venit va fi întrebuințat în perioade alternative de câte patru ani la acordarea unei burse pentru studiul agriculturii și al științelor agrare în Germania și pentru îmbogățirea colecțiilor de istorie națională: manuscrite, documente etc.

Telegrama trimisă M. S. regelui Carol de împăratul Rusiei. Împăratul Nicolae al Rusiei a trimis o telegramă M. S. regelui Carol prin care i-a mulțumit pentru felicitările primite, cu ocazia aniversării tricentenarului dinastiei Romanovilor.

Dăm mai jos textul acelei telegrame:

M. S. regelui României.

Cuvintele cu totul afectuoase pe cari Majestatea Voastră mi le-ați adresat cu ocazia tricentenarului Dinastiei, m'au mișcat în mod deosebit. Împărăteasa se unește cu mine pentru a exprima Majestății Voastre călduroasele noastre mulțumiri, pentru această dovadă de prietenie, pe care am apreciat-o în mod deosebit, și la care vă răspundem prin sincere urări pentru fericirea Majestății Voastre, a Majestății Sale Reginei, și familiei regale deasemenea pentru prosperarea României, pe care foarte multe amintiri comune o leagă de Rusia.

(ss.) Nicolae.

Concedierea rezerviștilor din 1908. „Militärische Kommando” pubea ordinul ministerului de război referitor la concedierea rezerviștilor. Ordinul cuprinde următoarele:

Toți rezerviștii, asentați în 1908 (exclusive cavaleria), cari se află în serviciu activ, și au fost chemați sub arme pentru întregirea corpurilor de armată 1—14, sunt a se concedia. La trupele de cavalerie, comandantii de regiment pot concedia din motive acceptabile, din rezerviștii activi, asentați în 1908 pe cât permit împrejurările.

Pentru calcularea deprinderilor de arme în timpul de serviciu activ sunt a se ține în vedere dispozițiile paragrafului 48 punct 1, alineatul ultim și penultim, al legii militare din anul 1912. Aceste alineate sunt următoarele:

Chemarea sub arme a unui rezervist sau rezervist supletoriu, pentru întregirea contingentului de pace al armatei comune la cel de războiu se socotește de o deprindere de arme numai atunci, dacă cel chemat de fapt a și intrat în serviciu activ la trupa la care a fost chemat.

Oricât timp petrecut în serviciu activ de către un rezervist se socotește de o (1) deprindere de arme. Dacă timpul petrecut în serviciu activ e mai lung de 28 de zile atunci plusul de zile se socotește pentru o a doua deprindere de arme. Dacă serviciul activ a finit însă cel puțin două luni, atunci respectivul rezervist nu mai e obligat la nici o deprindere de arme.

Aceste dispoziții se referă și la toți rezerviștii supletori (Ersatzreservisten) în al treilea an dela asentare și au fost chemați în serviciu activ.

Gagiștii rezerviști, cari începând din Octombrie au făcut deja deprinderile de arme — în urma stărilor actuale excepționale — până la alte dispoziții nu mai pot fi chemați în serviciu.

Baronul Duca pentru limba română. „Foaia Diecezană” publică sub acest titlu următoarele: Gimnaziul de stat din Biserca-albă este — precum se știe — cercetat de mai mulți tineri români, pe seama cărora la început exista o catedră de limba română. Pe timpul ministrului cultelor Apponyi însă s'a sistat predarea limbii române pe toată linia. La stăruința dlui avocat de acolo Ioan M. Roșu a intervenit baronul Duca în repetite rânduri la ministrul Zichy și secretarul de stat Balogh și astfel cu începerea anului școlar 1912—1913 predarea limbii române s'a început din nou și decurge regulat.

Mare nenorocire pe lacul Scutari. Din Piza se anunță că pe lacul Scutari a avut loc o mare nenorocire. O barcă cu pânze în care se aflau 65 de femei, 3 copii și 4 soldați, plecați din Albania spre Muntenegru, a fost surprinsă de furtună și înecat. Toate epsoanele din barcă s'au înecat.

Tarul Rusiei a conferit dlui Titu Maiorescu, prim-ministru și ministru de externe român insignele „Vulturului alb”, dlui Take Ionescu, ministru de interne insignele ordinului „Sf. Ana el. I.”; dlui Crețeanu, secretar general la externe ordinul „St. Stanislav el. I.”; dlui Trăsnea-Greceanu directorul protocolului ordinul „St. Stanislav el. I.”.

Dnii I. Kalinderu, administratorul domeniilor Coronei și Dem. Moruzzi, prefectul poliției Bucureștilor au primit valoroase cadouri din partea suveranului Rusiei.

Savant francez ucis în America. Savantul francez De la Claire, întovărășit de un cicerone, fiind surprins de zăpezi în baia Hudson și-a menținut cu greutate viața luni întregi într'o colibă. Într'o zi ciceronele Lemieux înnebunind, a ucis pe savantul și după ce a zgâriat fața cu cuțitul în ușa colibeii, a dispărut.

D. Parsy, distinsul ziarist francez, trimisul special al ziarului „L'Echo de Paris” a fost la Siliștra și și-a publicat impresiile culese la fața locului.

mare panică în populație. Numeroase familii s'au refugiat parte la consulatul italian, parte pe banda crucişetorului italian „Cariddi”. Comandantul garnizoanei a trimis trupe în întreg orașul. De teama unei răscoale neașteptate a Albanezilor, comandantul a împărțit arme creștinilor. Prăvăliile au fost toate închise. Străzile erau goale. Populația e foarte neliniștită de teama reapariției crucişetorului „Hamidie” în fața portului Durazzo.

Plecarea flotei grecești.

Roma, 13 Martie. — Ieri flota grecească a ieșit din Corfu și a plecat în căutarea vasului turcesc de război, care a bombardat porturile Durazzo și San Giovanni di Medua. Dacă crucişetorul turcesc nu va reuși să treacă prin canalul Otranto, atunci va fi silit să meargă la Brindisi. În cazul acesta conform regulilor internaționale, el va fi desarmat de către autoritățile italiene.

Mine în portul Cavala.

Salonic, 13 Martie. — Telegrama particulare din Cavala confirmă știrea despre închiderea portului de către comandamentul militar bulgar. Se afirmă că Bulgarii au așezat mine la intrarea portului.

În preajma unei noi revoluții în Constantinopol.

Paris, 13 Martie. — Lui „New York Herald” i se telegrafiază din Constantinopol: Imperiul turcesc se află în preseara revoluției. Sultanul și prinții sunt inverșunați din cauza purtării despotice a lui Mahmud Șefket pașa, cum a purtat în ascuns tratative de pace cu dușmanii. Mai mulți prinți l'au rechemat telegrafic pe Kiamil pașa, dar fostul mare vizir nu mai voințe să primească frințele guvernării. Mahmud Șefket pașa lucrează de prezent la textuarea unei proclamații, care să aducă la cunoștință poporului încheierea păcii. Indată după publicarea proclamației, cei mai mulți fruntași distinși ai comitetului june-turc, vor părăsi Constantinopolul fiindu-le periclitată viața.

Alimente pentru beligeranți.

Cattaro, 13 Martie. — Guvernul rusesc a trimis o nouă cantitate mai mare de grâu, care a sosit la Cetinje cu 2 vapoare de transport. În Muntenegru lipsa alimentelor e foarte mare.

Constantinopol, 13 Martie. — Un torpilor turcesc a sechestrat la intrarea Dardanelor în apropierea vasului de război francez „Freyinet”, un vapor de transport rusesc, care avea încărcate 100 tone alimente și nutreț pentru armata bulgară.

Ceartă între aliați

Paris, 13 Martie. — Sârbia și Grecia au legat acord ca învoielite, ce le-au avut cu Bulgaria cu privire la ținuturile cucerite dela Turci, să le considere nevalabile, iar după ce se va înfăptui pacea vor face ca din ținuturile cucerite prin arme grecești să nu se dea Bulgariei nici chiar un metru pătrat de pământ.

Aliații contra mediațiunei.

Constantinopol, 15 Martie. — O telegramă dela Hakki pașa din Londra anunță că guvernele alianței balcanice vor da mâine răspuns la propunerea marilor puteri. După informațiile ministerului de externe englez se crede că răspunsul aliaților va fi următorul: Alianța balcanică mulțamește marilor puteri pentru serviciile făcute ei, dar își exprimă temerea față de relațiile aspre ivite între cele două armate, bulgară și grecească, din care cauză mediațiunea va rămânea fără succes. Alianța pretinde marilor puteri ca să-i lase liberă acțiunea la încheierea păcii. Intențiile bune ale ei sunt vădite, e aplicată să încheie pace, dar numai pe lângă condițiile puse, primesc astfel de hotare pe cari dela d'ntre început le-a pretins, iar, cât privește restituirea cheltuielilor de războiu, alianța nu renunță în nici un chip.

Margit-Viora

CRÈME
POUDRE.
SĂPUN.

Nestricăcioase, depărtează de pe față pistrii și totfelul de necurățenie. — Prețul 1 cor. 60 fl.

De vânzare numai la: **BRAUN ERNO farmacie la „Sf. TREIME”, Timișoara-Iosefin str. Bem 7**

In contra tăciunelui de gâru.

Cel mai bun mijloc

O dosă 40 fl., care ajunge la 100 klgr. grâu.

Praf pentru porc.

care promovează îngrășarea

1 cutie 70 fl
1/2 Klgr. 1 cor. 50 „
1 „ 2 „ 50 „

Parsy a constatat că populația Silistrei — natural — nu admite cesiunea, iar orașul e cam primitiv, dând perfectă impresie a unui târg turcesc. Școlile sunt însă încăpătoare și igienice. Orașul numără mulți turci. Sunt moschee în Silistra. De fortul Medjidia-Tabia, d. Parsy spune că el prezintă o mare importanță și dacă România va intra în posesiunea Silistrei, un pod pe Dunăre e foarte indicat să ridice în această parte.

Iată ce-i spuneau Bulgarii strinși la subprefectură ziaristului francez:

— „De ce, spuneau Bulgarii, Românii nu se ocupă de frații lor, cari sunt trei milioane și jumătate în Transilvania?”

Și auzii lucruri grave ca acestea: Dacă ni se ia Silistra, va fi pentru noi ca Alsacia și Lorena pentru dv... Și iarăși: de ce Românii vorbesc mereu de frontiera lor dela Dobrogea?

Atunci, zimbînd, spusei convorbitorilor mei:

— Cum se face că în Decembrie trecut, când eram la Salonic și întrebam pe copiii de bulgari, cari urmează în școlile noastre franceze: „Unde se varsă Dunărea?” că-mi răspundeau toți: „Dunărea se varsă în mare între România și Bulgaria”. Unde au învățat copiii dv această geografie? Copii de 9 sau 10 ani, tineri de 15 sau 16 ani, cu toții dădeau Dobrogea Bulgariei.

Și atunci, Bulgarii mei, fericiți, mândri de acest răspuns, incapabili de altfel, să-și ascundă satisfacția, începură să ridă din toată inima.

— Intelegeți acum de ce Românii vor să fortifice frontiera lor din Dobrogea?”

Tipuri balcanice... Niciodată occidentul european nu s'a interesat de peninsula balcanică cum a început să se intereseze dela izbucnirea războiului între statele creștine și imperiul musulman. S'au pus în evidență, cu prilejul acestui război, o serie de fapte și documente de domeniul istoric și geografic, cari altfel ar fi rămas necunoscute, sau în cazul cel mai bun, ar fi fost ignorate. Intre multele și variatele relevări, menite a arunca mai multă lumină asupra popoarelor balcanice, găsim și un studiu care se referă la femeia balcanică, despre care s'a vorbit prea puțin. Cu toate acestea femeia din Balcani are și ea calități de acele peste cari nu se pot trece, chiar dacă nu-i atât de rafinată și cochetă cum sunt... femeile din apus. Pozițiunea socială a femeii din Balcani este, relativ, mult mai prejoasă decât a celorlalte femei europene; ea nu este nici excentrică, nici elegantă și nu știe de existența femeii... sufragete.

Singur sârboaiicele dacă mai au ceva-ceva din atmosfera culturii austriace de care sunt mai influențate, într'un cât sunt mai aproape de această țară. Aceasta numai în ceea ce privește pe sârboaiicele dela oras; cea dela țară duce o viață greoaie, muncind pe lângă casă alături de soț pe care-l ajută să-și agonisească existența. Ca frumusețea nu s'ar putea aminti decât femeile din capitala Serbiei, cari au început a se acomoda cu luxul european, și cu obiceiurile europene.

Femeia bulgară este tipul slav de sud, bine făcută și voinică, cu trăsături pronunțate. În general bulgăroaiicele sunt blonde, cu ochii albaștri și cu privirea foarte... serioasă. Gîngășia blondinei europene le lipsește cu desăvîrșire și această lipsă, atât de pronunțată, este partea caracteristică care deosebeste tipul ei de tipul unei europene blonde. Bulgăroaiicele dela țară este o adevărată tovarășă de muncă a sotului ei, și în munca câmpului ele sunt neîntrecute. De aceea se explică de ce zarzavatul bulgăresc este atât de superior tuturor celorlalte zarzavaturi!... Dar, — fără ironie — în ceea ce privește moralitatea femeii bulgare, ea stă la un nivel într'adevăr mai urcat. Bulgăroaiicele este castă în căsnicia ei, ea nu cunoaște adulterul, și nu știe deci de existența copiilor din flori sau a copiilor nelegitimi. Și asta înseamnă ceva, — chiar dacă nu i-am mai putea însira alte calități. Viata de familie, la Bulgari, este într'adevăr exemplară.

Tipul femeilor frumoase ale Balcanului sunt însă muntenegroaiicele: ele posedă o frumusețea într'adevăr exemplară, chiar dacă în toată atitudinea și prezenta lor au ceva din robusticitatea hărhatului muntenegrean... Cu toate acestea, desi atât de frumoase și departe de luxul și moravurile femeilor europene, muntenegroaiicele este și ea o bună și folositoare tovarășă a sotului, cu care munceste alături. Multe muntenegroaiice îmbrăcate în costum bărbătesc, în tinută de campanie, au luat parte în rîndurile armatei, luptînd alături de soldații lui Nikita, împotriva dusmanilor.

Cu toate deosebirile pronunțate ce există între femeia bulgară, sârba și muntenegreană, este totuși o notă comună care pune în distincție pe femeia balcanică, de îndată ce ai compara-o cu femela europeană.

Damele dela crucea roșie austriacă. Profesorul universitar vienez Clermont care a sosit de pe câmpul de război, a ținut la reuiniunea

medicală o prelegere despre cele experiate în Balcani și a descris în culori nu tocmai de laudă activitatea damelor, ca infirmiere voluntare în războiul amintit. Profesorul a zis între altele, că surorile de caritate au făcut servicii excelente la îngrijirea răniților; însă infirmierele voluntare s'au dovedit cu desăvîrșire nefolositoare. Nu pentru că n'ar fi avut cunoștințe pozitive, ci pentru că nu voiau să lucreze, și se fereau cu greutate de boalele mai grave, fără să ougete câtă greutate pricinuesc medicului și câtă supărare aduc nenorociților răniți desconsiderați. Infirmierele, până când medicii făceau operațiuni, își arătau simpatiile conversînd cu ofițeri mai ușor răniți. În război omul trebuie să lucreze acolo, unde cere necesitatea, iar dorințele și inclinațiunile noastre în astfel de cazuri trebuie înlăturate. — Cuvintele energicului profesor erau spuse la adresa damelor infirmierei voluntare din Viena și Sofia.

Un conducător socialist huiduit. Din Nizza se anunță: Conducătorul socialistilor francezi, Jaures, a voit să țină alaltăseară o conferință despre obligativitatea serviciului militar de trei ani în Franța. În momentul însă când Jaures a pășit pe tribună, s'a iscat un scandal atât de mare în sală încât conferențiarului i-a fost imposibil să-și înceapă vorbirea. Cu toate fluerăturile și huiduțiile, Jaures a încercat să vorbească, dar atunci se descărcă asupra tribunei un adevărat potop de ouă olocite și mere putrede, ceace l-a făcut pe conferențiar să părăsească sala, între strigătele mulțimei de:

— La Berlin cu el!

În stradă Jaures a fost așteptat de o mare mulțime de popor, care încunjurînd pe conferențiar, l-a petrecut până la trăsura cu îmbrănceli, insultându-l și strigînd în continuu:

— La Berlin cu el! Meargă în Prusia!

POSTA ADMINISTRATIEI.

Vincentiu Grama, Râșnov. Am primit 14 cor. ca abonament pe sem. I. 1913.

Terentie Popa, Rieni. Am primit 17 cor. ca abonament până la 30 Iunie 1913.

Miltiades Nicolescu, Eneșe. Am primit 14 cor. ca abonament până la 31 Iulie 1913.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

PĂMÂNT DE VÂNZARE

O moșie de 600 jughere în comitatul Terontal, 15 minute de tren, cu preț favorabil se află de vânzare la institutul de credit și economii „Timișiana” din Timișoara. (Ti 950—3)

A V I Z !

Domnii acționari ai institului de credit și economii „TIMIȘIANA” din Timișoara, cari și-au achitat întregul preț al acțiunilor optate din emisiunea a IV-a, sunt rugați a-și trimite titlurile provizorii pentru extradarea acțiunilor originale.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Timișiana” (Ti 949—3)

Caut un

CANDIDAT DE ADVOCAT. Doritorii să se adreseze mie (De 928—)

Dr. Dénes Jakab
Körösbökény
advocat

Caut aplicare

în calitate de agronom (econom) în vre-o moșie mai extinsă; pe cât s'ar putea în regatul român.

Adresa la administrația ziarului „Românul”. (Ma 948—5)

Aduc spre știre, că mi-am deschis
CANCELARIE ADVOCATIALĂ
în LIPOVA (casa DIPPOLD).

(I 939)
Dr. Ambrosiu Ilie
advocat.

Foile „Partidului Național”
„ROMÂNUL” și „POPORUL ROMÂN”

se află de vânzare la următorii depozitari:

București: G. A. Dușescu, Calea Victoriei 109.

Lugoj: Gheorghe Țăranu, „Librăria Minerva”

Blaj: „Librăria Seminarială”.

1 CUTIE

(Pl 301—100)

cu 200 hârtii de scrisori, de pînză, și plicuri cu căptușeală de hârtie satinată

3 COROAONE

De vânzare la librăria și papetăria

PICHLER SANDOR

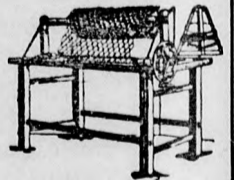
ARAD, piața Szabadság, nr. 1.

Gustați

Ba 116—280

Berea **SLEPING-car**
din fabrica „Bragadiru”.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene le pregătește și expediază

Várady Lajos,

fabrică de instrumente

Hódmezővásárhely,

VI, Ferenc-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

Primlucrător mijlocesc.

Recomand și mașini pentru impletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco. Premiat la 6 expoziții.

Correspondență în limba maghiară, eventual germană.

V. a. 17—

Bereczky Zoltán

atelier de croitorie pentru domni
Cluj—Kolozsvar. In colțul străzilor
Unió și Rozsa. —

Magazin permanent
de materii din țară și
străinătate pentru
toate sezoanele. Co-
mandele din provincie
se execută prompt.
E suficient a se tri-
mite o haină eroită

:: bine :
(Se 157-60)

MAȘINI

pentru industria cimentului.

Fabrică pentru țevi
de ciment, presa pen-
tru table de ciment
și aranjează fabricii
complete din ciment

Hazai fémlemez és cze-
mentgyári gépgyár r.-t.

BUDAPEST VI,
Reiter Ferencz-u. 66.
TELEFON: 9-13.

Ha 140-120

Prima fabrică pentru lipit și tăiat cu autogen.

Körmendy Ferencz és Tsa

BUDAPESTA, IX. Üllői út 117 szám.

Telefon 29-59.)

Invenție ungurească, brevet propriu!

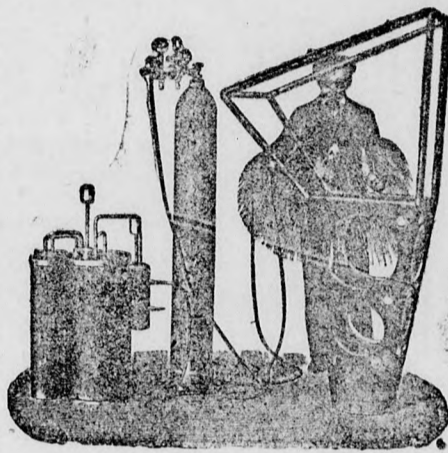
Pistolul cu pociște! Pistolul nu se încălzește!

Specialități pentru aranjarea lipirei autogen.

Primește spre lipire orice obiecte de fier și

metal, precum și cazane, apoi execută re-

citoare de apă, boilere și corpuri recitoare.

(Ko 199-120)

Voiți să faceți economie de bani la comenziile de haine?
Comandați haine la atelierul de croitorie
pentru domni a lui

Ilie Nișulescu

LUGOJ, strada Timișorii n-rul 28

(Ni 480-30)

Unde se pregătesc cele mai moderne haine
pentru bărbați și băieți, tot felul de costume,
pardesiuri, paltoane, și a. m. din cele mai
bune stoffe englezești cu prețuri moderate.

ADOLF SCHNEIDER

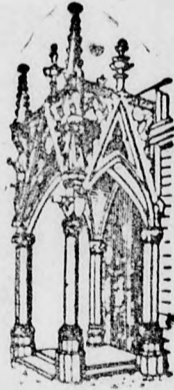
Atelier de sculptură și tăietorie în piatră, indu-
strie de articole de ciment și piatră artificială.

NAGYSZEBEN—SIBIU.

(Se 186-60)

Intreprindere de Monier, Rabitz, Beton
și clădiri de beton. Articole de ciment:
socluri, parcase, balustrade, ornamente,
balcoane, etc. Podine de ciment și beton
bătut pentru balcoane, remise, curți, etc.
Podine TERAZZO, trepte TERAZZO și in-
grădiri de morminte, monumente la mor-
minte, cripte și totfelul de granit arti-
ficial și imitații de marmoră. Aquarii,
terrarii, bazine de apă, colaci la fân-
tâni, vâlale, etc. Granit artificial și pietri
artificiale din nisip, imitații perfecte. —
Execuții în toate lucrările de tăieto-
rie de piatră, de sculptură în piatră, ciment
și gips, precum și asbest, stucatură în gips
și lucrări în marmoră artificială. Vânzare
de ciment și gips în saci.

Magazin de lucruri de mână pen. femei de decoruri
lucrate cu mâna. — Tipar de lux și atelier de desen.

KELLNER ZOLTAN

Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros), Strada Mercy (Casa Galgona).

Mare asortiment de cele mai moderne perdele, bomfemme, storuri, vitraje

Bomfemme — — — — — dela 10 cor. în sus.

Vitraje — — — — — 1 . . .

Perdele de pânză — — — — — 18 . . .

Totfelul de fugare începute, terminate, brodate și desenate, millieuri, perine.

:: velințe acoperitoare pentru pianuri, cimbale și scaune cu leagăn. ::

:: Mare asortiment de covoare de Smirna și de pierne. ::

(Ke 143-30)

Atelier pentru fotografii artistice.

Eugen Lippert
Bistrița, Kleiner Ring nr. 5.

Cel mai bun și mai elegant atelier în localitate.
Execută portrete, grupuri de familie, societăți și alte grupuri. Tablouri.
Specialități:
Fotografierea copiilor. — Inmărimi.
Portrete executate pe hârtii moderne și elegante. — Fotografii pe porțelan.
Semi-email.
Tablouri durabile. — Prețuri moderate.

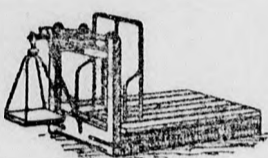

Fond. în anul 1872.

Rostély György urmașul lui Ziska
BUDAPEST, VI., Eötvös-u. nr. 51.

Vis-à-vis de gara de nord. Comunicație cu tramvaiul electric din orice parte.

Articlii pentru fauri, fabrică de cântare pentru cereale și de balansuri centimale. Liferantul bursei de cereale și efecte din Budapesta. —
Reparațiile se execută ieftin și prompt.

(No 338—30)

Catalog de prețuri, cu provocare la ziarul „Românul”, se trimite gratis. —

Un milion altoi de viie

din soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Viță americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domeniului românesc din Babalna lângă Orăștie a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă, altoii sunt foarte frumoși și dezvoltăți la perfecție.

Pentru vița liferată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt onorate după cum sunt notate în catalog.

Fie care viticultor și proprietar de viie să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuincioși la jos semnată administrație fiind asigurată că vor fi serviți conștiințos, solid și prompt.

La cerere se trimite gratis și franco catalogul despre altoi de viie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.

Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Babalna”
(A 529) Babalna (c. p. Szászváros).

Bencsik Zsigmond în DEVA

Oferă: **Ghete americane și franceze** cusute cu mâna în atelierul propriu precum și **ghete gata**, format modern pentru bărbați femei și copii. **Galosi, ghete comoade și pentru gimnastică.** Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și creme excelente. Ghete pentru picioare neregulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comanda din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu :: prompt ::

Be 318

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sporocasa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în
Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de instituturile financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și **PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.**

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloacește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

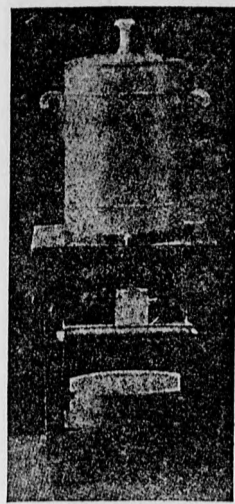
Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca vizitatori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECTIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”),
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉ-
KES, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ—EVERIN **Arad str. Jozseffőherceg nr. 1** (lângă Banca „Victoria”).
(Ba 240—156) Telefon nr. 850

În atențiunea senatelor școlare!

Distins de către camera comercială și industrială din DOBREȚIN.

KASZÁS GYÖRGY

ATELIER DE TINICHERIE PENTRU ZIDIRI ȘI LUCRĂRI DE ARTĂ

NYIREGYHÁZA str. Debrecen 7.

Oferă rezervoarii de apă pentru sălile de învățământ. Din ține, cu picioare, 2—2 buc. vase smălțuite de băut și o tasă pentru pahare.

Catalog de prețuri gratis
Correspondență în limba maghiară și germană.

EDUARD LEXEN,

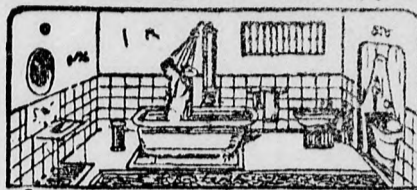
tinichigiu și antepriză de instalațiuni

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.

Právaile, Strada Gabel Nr. 2.

Telefon Nr. 624.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificiul, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru ghiță, vase pentru spălat și altele. **Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie**

Lampe de carbid de totfelul de la 3 coroane în sus. — — Engroșiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă

Urmașii lui SÖCS F. LAJOS

MINORITS și KINDA

salon de croitorie pentru bărbați.

DÉVA, Fötér.

Avantajele hainelor comandate din materiile bogatului nostru asortiment de materii din străinătate.

Croiu excelent Esecuție elegantă. Prețuri moderate. Execuție promptă și conștiințioasă.

Pentru comenziile din provincie, pentru 4 rânduri de haine, la dorință, mergem pe cheltuiala proprie la fața locului.

(Mi 742)

LEOPOLD KÖBER

LĂCĂTUȘ PENTRU CLĂDIRI ȘI LUCRĂRI DE ARTĂ și atelier pentru aranjamente cu gaz, apaducte și canalizare

MEDIAȘ (MEDGYES) str. Alsó Kovács n-rul 23.

Execută orice lucrări și reparații în această branșă și anume

lucrări de fier pentru clădiri, porți de fier, grații pentru mor-

minți, vetre de fier și

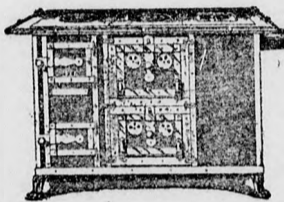
matrațe de fier, din mate-

rial foarte bun, apoi în-

troducere de apaducte și

canaluri cu prețuri ieftine

și pe lângă garanță.

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, MEDIAȘ (TAKARÉK ÉS HITELSZÖVETKEZET, MEDGYES).

ASIGURĂRI DE ECONOMII.

La INSTITUTUL DE CREDIT ȘI ECONOMII IN MEDIAȘ, pe lângă cotizație săptămânală de 1 cor. și o mică taxă supletoare **1000, adică una mii corcane**

și poate asigura fiecare persoană între 20 și 60, cari după o prealabilă examinare medicală intră ca membru în despărțământul asigurărilor de economii. Plătirile taxelor se fac săptămânal. Aceste taxe se administrează ca depuneri de economii și se fructifică. Aceste taxe ori când se pot abține, în care caz în sensul regulamentului respectiv, taxele plătite se restituie. — Intrucât plătitorul și-a împlinit aceste îndatoriri regulat în decurs de 15 ani, la sfârșitul anului al 15-lea după o depunere săptămânală de

1 cor. — primește 1000, adică una mii corcane

iar după fiecare 1 cor. următoare, altă 1000 cor. în caz de moarte după 30 de zile.

Plătirea acestei sume scadentă cu prilejul morții, în sensul regulamentului respectiv, o asigură societatea de asigurare olandeză „DOEDRECHT” (direcțiunea din Ungaria se află în Budapesta, V., str. Marokkai, nr. 2. Palatul propriu) iar efectuarea o împlineste

„Institutul de credit și economii” din Mediaș.

Cea mai mică taxă săptămânală este 1 cor., în schimbul căreia după 15 ani, sau în caz de moarte înainte de acest termen se asigură 1000 cor., cea mai mare taxă săptămânală este 50 cor. în schimb după terminul amintit se asigură 50.000 cor.

Deci, în schimbul plății unei neînsemnate taxe săptămânale fiecăruia i-se îmbie prilej să economisească o sumă considerabilă și prin aceasta să-și creeze o eventuală viitoare bază de bunăstare, iar de altă parte în caz de moarte asigură existența urmașilor săi.

În baza acestor plătiri institutul de credit acordă și împrumuturi.

Oricine și ori când poate intra ca membru, fără ca să plătească săptămânile scadente deja în decursul anului.

Femeile și bărbații plătesc asemenea taxe supletoare! — Cheltuieli nu se compută!

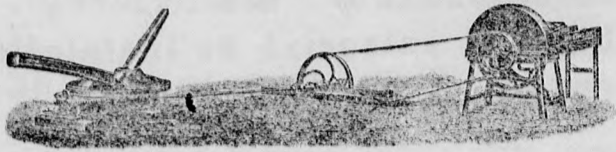
Cei din provincie pot face plătirile prin cercuri poștale, fără cheltuieli. Explicări de institutul totdeauna în orele oficioase.

Direcțiunea

„Institutului de credit și economii” — Takaréék és hitelszövetkezet

Mediaș—Medgyes.

(Sa 574—15)

MAȘINE PENTRU NUTREȚ

teacătoare de paie mânate cu mâna, manej și vapor, de tăiat sfeclă, mori de uruit în execuțiunea cea mai bună, mai practică și perfectă.

Umrath & Co.,

Budapest, V. Váci-körút 60.

Construim: locomobile, locomotive de treerat, prese pentru paie, elevatori pentru paie, manije (gopluri), mașine de treerat și curățit, mașine de tăiat nutreți, mașine de sămănat și secerat, prese de struguri, pompe.

Correspondență românească.

U 73.

La cerere trimitem gratuit catalog :: ilustrat bogat și oferte. ::

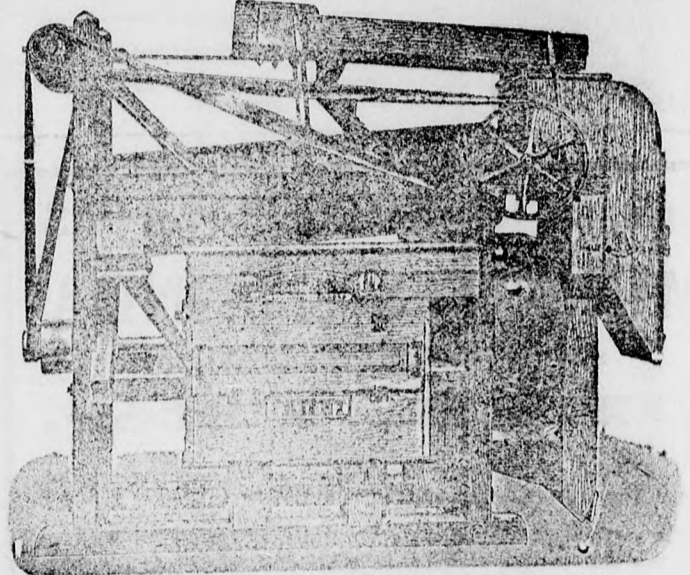
FRĂȚII SCHIEL

FABRICĂ DE MAȘINI, STABILIMENTE PENTRU EDIFICARE DE MORI, TURNĂTORIE DE FFR.

BRĂȘOV.

Cea mai mare fabrică de mașini din Ardeal.

Efectuează stabilimente de turbine, motoare și locomobile de ulei brut, „Corona”, mori mânate cu motoare și apă, stabilimente electrice, stabilimente de transmisie, mașini de scărmanat și de tors lână. (Si 50-60) II.

„VICTORIA”

carătoare combinată de bucate. Cea mai modernă și perfectă mașină de curățit, cu suta aspirator-trior și descorticoarea cu simrgul.

Gratis

Szentgyörgyi Gy. Gyula

orologier

Sátmar — Szatmár, str. Atilla nr. 1.

Pentru orice fel de reparări și cumpărări de oroloage ofer garanță.

Si 4-40)

Unde

pot cumpăra cele mai bune și elegante **plaiere? numai**

la fabrica **Gustav Schmidt,** SIBIU Piața-mare în palatul Bodencredit

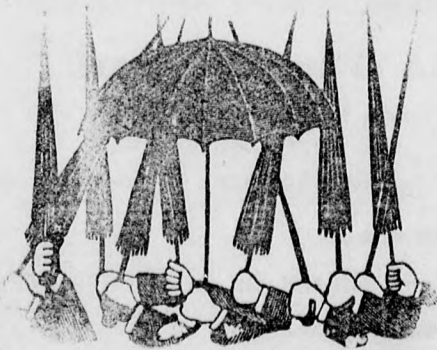
se pot afla noutățile cele mai moderne

Ent-tout-cas

și

plaiere

pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitate cea mai bună **cu prețurile cele mai ieftine.**

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA”, ARAD.

Cele mai bune

oroloage

cele mai solide și cele mai moderne

juvaericale

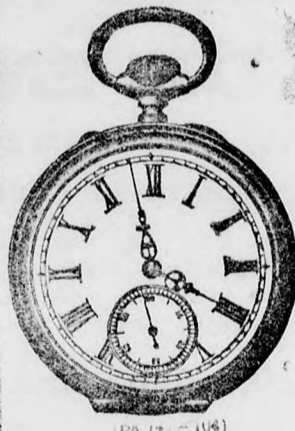
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă **chezânie de 10 ani** și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

Brauswetter János

orologer în SZEGED

CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.

Notă că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari li cer cu provocare în ziarul „Românul” (adecă scriu că a cedit anunțul în „Românul”). Corresponzențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

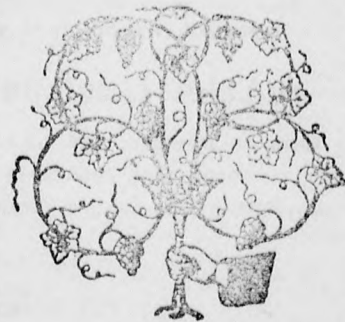
Pepinierele noastre pentru altoi de viță de viie

au fost și în anul acesta excepțional de frumoase scutite de

parnosperă, grindină și esundări, fără larve de gândaci.

Cultivătorii de viiși economii sunt invitați a cerceta altoii noștri nobilitați de viță de viie. Catalog de prețuri se trimite la dorință.

Brüder Roth, Mediaș-Medgyes.

(Ro 576-15)